

Upravništvo: Ljubljana, Puceljjeva
ulica 5 — Telefon št. 31-22, 31-23,
31-24

Inseratni oddelek: Ljubljana, Puceljjeva
ulica 5 — Telefon 31-25, 31-26

Podružnica Novo mesto: Ljubljanska
cesta št. 42

IZKLJUČNO ZASTOPSTVO za ogla-
se iz Kr. Italije in inozemstva ima
Unione Pubblicità Italiana S. A.,
Milano

JUTRO

PONEDELJSKA IZDAJA

Uredništvo:
Ljubljana, Puceljjeva ul. 5. Telefon
št. 31-22, 31-23, 31-24, 31-25, 31-26
Ponedeljska izdaja »Jutra« izhaja
vsak ponedeljek zjutraj — Naroča
se posebej in velja mesečno L. 2.50
Za inozemstvo L. 3.80
Rokopisi se ne vračajo — Oglasi po
tarifu

CONCESSIONARIA ESCLUSIVA
per la pubblicità di provenienza
italiana ed estera:
Unione Pubblicità Italiana S. A.,
Milano

Izjalovljen napad angleških tankov v Cirenaiki

Siloviti letalski spopadi nad Malto — Deset angleških letal sestreljenih

Glavni stan Italijanskih Oboroženih Sil je objavil 17. maja naslednje 715. vojno poročilo:

Na cirenaški fronti je naše topništvo poglavo v beg sovražne oklopne avtomobile, ki so prodrli do naših prednjih čet.

Nemški lovci so v letalskih dvo bojih sestrelili dva »Curtissa«. Skupine italijanskih in nemških letal so bombardirale letališča na Malti. Silne borbe med spremljevalnimi letali in sovražnimi letali so se zaključile s popolnim uspehom naših lovcev, ki so sestrelili 9 »Spitfireov«, ne da bi sami imeli izgube. Nemški lovci so uničili eno nadaljnje letalo.

Letalski spopadi nad Malto

Operacijsko področje, 17. maja s. (Poročilo posebnega dopisnika agencije Stefani). Nekaj preu poldnevom je naša skupina spremljevalnih lovcev pričela borbo s številno skupino sovražnih lovcev, ki so skušali napasti naše bombnike nad Malto.

Naši hrabri lovci so sestrelili 4 sovražne lovce. Predvčeršnjim in včeraj zjutraj so letalske sile osl, ki operirajo v osrednjem Sredozemlju, sestrelile skupino 12 lovcev. Drugi so bili poškodovani na tleh.

64 podmornic potopljenih v Sredozemlju

Rim, 17. maja s. Včerašnje vojno poročilo objavlja vest o potopitvi neke nadaljnje sovražne podmornice, ki jo je potopil italijanski rušilec. S tem novim udarcem že hudo preizkušeni sovražnikovi podmorniški mornarici se je povečalo število uničenih podmornic v Sredozemlju na 64.

Angleške letalske izgube v Sredozemlju

Berlin, 17. maja s. Doznava se, da je letalstvo osl uničilo v Sredozemlju od novembra 1941 do konca aprila 1942 1421 angleških letal.

Nezadržno japonsko prodiranje v Junan

Japonske čete zasedle strateško važno mesto Tangkung

Tokio, 17. maja s. Japonski glavni stan poroča, da so japonske čete, ki napredujejo vzdolž birmanske ceste, zasedle strateško važno mesto Tangkung v pokrajini Junan. Japonci so pri napredovanju v pokrajino zajeli veliko količino vojnih potrebščin.

Tokio, 17. maja s. Zasedba Tangkunga v Junanu v nekaj dneh po zavzetju Lunglinga kaže, da je Paošan od dneva do dneva bolj ogrožen. V Paošanu se stekata edini cesti iz Birme. Cesta Mandalay—Lašio—Lingling—Paošan tvori pričetek birmanske ceste, dočim je cesta v Bhamo—Tangkung —Paošan pomožna cesta prve.

Vzroki angleških porazov

Stockholm, 17. maja s. Švedski dopisnik iz New Delhija je objavil nekatere zanimive podrobnosti o vzrokih poraza zavezničev v Birmi. Japonci so se poslužili v tej bitki svoje znane taktike pronicanja, pri čemer so jim pomagali tudi domačini, ki so pobegnili iz angleških vrst. Drugi činitelj, ki je prispeval k hitrejšemu porazu, je bilo pomanjkanje sodelovanja angleških in kitajskih čet. Kitajske čete so bile ob meji med Kitajsko in Birmo popolnoma nedelavne 2 meseca, preden so dobile povelje za napad. Velika napaka angleške strategije v Birmi je bil tudi nered radijske obveščevalne službe med različnimi oddelki. Nekateri izmed njih so bili po cele dneve odrezani sredi džungle od glavnega stana. Japonci pa so, čeprav operirajo v majhnih skupinah, vedno vzdrževali stik in dobivali povelja s pomočjo majhnih poljskih radijskih postaj. Ameriško letalstvo, ki je ob pričetku skušalo zajeziti japonsko napredovanje, je bilo kmalu premagano od japonskega, ki si je takoj osvojilo premoč v zraku in jo tudi do konca obdržalo.

Tokio, 17. maja d. Poveljniki japonske letalske eskadre, ki se je po uspešnem udeleževanju na bojišču v Birmi vrnil v Tokio, je predstavnikom tiska dal na razpolago važne podatke, ki izpričujejo popolno nemoč zavezniškega letalstva na Daljnem vzhodu. Poveljniki japonske letalske eskadre je izjavil, da je bilo 544 sovražnih letal, ki so jih Japonci uničili v dotedanjih operacijah v Birmi, izključno samo lovskih letal. Sovražnik je imel na tem vojnem področju na razpolago le prav majhno število bombnikov. To je bil tudi eden izmed glavnih vzrokov, zakaj se je moral nasprotnik v vseh svojih akcijah omejevati zgolj na obrambo. Vse sovražnikove letalske sile so bile sestavljene iz posameznih britanskih in čungkiških letalskih edinic. Čungkiški letalski oddelki so uporabljali britansko ameriška letala. Sodelovanje med britanskimi in čungkiškimi letalskimi silami se ni moglo razvijati brez občutnega trenja. V teku vojenskih operacij v Birmi sovražnikove letalske sile niti v enem primeru niso izvedle kakega večjega letalskega napada, marveč le vrsto samostojnih manjših akcij. Iz tega se tudi lahko sklepa, zakaj japonske letalske sile niso mogle uničiti sovražnikovega letalstva v velikih letalskih spopadih, marveč so se morale začetki k sistematskemu uničevanju sovražnikove letalske opreči. Kako velikanska škoda je bila povzročena na sovražnikovih letalskih oprečih s strani japonskih letalskih napadov, se je pokazalo šele kasneje, ko so japonske sile sovražnikova oprečja zasedle in našle na njih popolno razdejnanje.

Japonska ofenziva v Šansiju

Tokio, 17. maja d. S pristojne japonske vojaške strani se je včeraj zvedelo, da so japonske sile v kitajski pokrajini Šansi pričele novo ofenzivo proti preostalim čungkiškim oddelkom na tem vojnem področju. Agencija Domej javlja, da so od četrtka dalje, ko so prešle v napad japonske čete, osvojile že velik kos terena v jugovzhodnem delu Šansija. Čungkiške sile, ki se nekolklo upirajo, sestojijo iz čungkiške 129. divizije pod poveljstvom generala Liu-počenga, iz pred kratkim osnovane 6. bri-

Zaključni boji na polotoku Kerču

Nemške čete so zasedle skoro že ves polotok Kerč — Sovjetske čete beže z ladjami preko morske ožine na kavkaško stran

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 17. maja. Vrhovno poveljništvo nemške vojske je objavilo danes naslednje poročilo:

Severnovzhodno od mesta Kerča so bili ostanki poraženega sovražnika na vzhodni konici polotoka stisnjeni na najožji prostor. Preko morske ožine pri Kerču bežeče sovjetske sile so utrpele pri letalskih napadih hude izgube. Na Tamanskajji so izbruhnili veliki požari in močne eksplozije. Nemški lovci so pri tem sestrelili v bojih v zraku brez lastnih izgub 28 sovražnikovih letal.

Na področju pri Harkovu so se izjalovili ponovni napadi sovjetskih čet s hudimi krvavimi izgubami sovražnika. Število v teh bojih doslej uničenih oklopnih voz se je povečalo na 240.

V ostalih odsekih vzhodne fronte topniško in izvidniško delovanje.

Na področju pri Moskvi, kakor tudi vzhodno od Ilmenskega jezera so letala vztrajno uničevala važne železniške zveze nasprotnika.

V bojih na vzhodu je odstranil en sam vod 2. stotnije 132. pionirskega bataljona v enem samem napadu 1800 min.

Na Laponskem in na fronti pri Murmansku so bili naši napadi uspešni.

Letališča na otoku Malta so bila bombardirana ponedeljni in ponoči.

Nemška bojna letala so potopila s bombami pri letu proti južni obali Angije v pristanišču Plymoutha večjo vojno ladjo in poškodovala razen tega eno topničarko, kakor tudi eno tovorno ladjo.

Berlin, 17. maja d. S pristojnega mesta se je dodatno k včerašnjemu vojnemu poročilu zvedelo, da je praktično že celotna površina polotoka Kerča v nemški posesti. Le majhne preostale enice poraženih sovjetskih oboroženih sil si še prizadevajo pobežniti z ladjami s polotoka. Vrhovni poveljniki nemških oboroženih sil na polotoku, ki je vodil zmagovite nemške operacije, je general v. Mannstein.

Berlin, 17. maja d. V zvezi z včerašnjim nemškim vojnim poročilom o zasedbi mesta in luke Kerča po nemških četah objavljajo z merodajne nemške strani nekatere podatke o važnosti te najnovejše nemške osvojitve na vzhodnem bojišču. Mesto Kerč je s svojimi 70.000 prebivalci drugo največje mesto na polotoku Krimu takoj za Sevastopoljem. Mesto in luka Kerč ležita na skrajni konici polotoka Kerča ob morskii ožini, ki spaja Črno morje z Azovskim morjem. Mesto se amfiteatralno dviga z morske obale po pobočju okoliškega gričevja. Glede na svojo izredno ugodno lego se je Kerč v zadnjih desetletjih razvil v važno tranzitno središče, ki posreduje izmenjavo blaga med Črnim in Azovskim morjem. Mesto ima tudi več tvariških podjetij in je v njegovi okolici tudi nekaj petrolejskih vrelcev.

Morska ožina Kerč meri 40 km v dolžino in je na najožjem mestu samo 3 km široka. Morsko ožino obvladujeta stara trdnjava Jenikale in novo zgrajena utrdba Paul. Na mestu, kjer leži danes mesto Kerč, je bila že v 5. stol. pred Kr. grška kolonija Penticapaeum. Razvaline starega grškega templja so se ohranile do današnjega dne in jih prebivalstvo pozna pod imenom grič »Methridate«. V okolici mesta je tudi mnogo ostankov iz rimske dobe. Prva sovjetska zgradba na tem mestu je bila cerkev sv. Janeza Krstnika, zgrajena l. 800.

Nemški tisk o bojih na vzhodu

Berlin, 17. maja s. Komentirajoč popolni uspeh, ki je kronal bitko za Kerč, podčrtava berlinski tisk, da je bil uspeh nemško-rumunskih čet dosežen v borbi s številčno precej močnejšim sovražnikom. Plen, ki je bil omenjen pred dnevi v poročilu glavnega stana, se je med tem znatno povečal. Boljševiki so zbrali na razmeroma majhnem prostoru polotoka ogromne sile in so utrdili svoje postojanke ter pretvorili ves polotok v trdnjavo, ki so jo smatrali za nezavzeto. Tem bolj je bila težka naloga nemško-rumunskih divizij v frontalnih napadih na sovražne črte, ki so se opirale na obeh straneh na morje in jih je ščitilo topništvo sovjetske mornarice. Zaveznikiškim četam so pomagale drzne akcije majhnih nemških skupin, ki so operirale po morju in so prišle rečičem za hrbet ter so kljub hudi reakciji onesposobile za borbo sovjetske utrdbe. Boljševiki so se srdito upirali do zalnega, braneč sleherni ped zemlje. Niti ta reakcija, niti delno nasprotovanje slabega vremena nista mogla ustaviti zaleta nemško-rumunskih kolon. Uspeh te prve pomladanske velike operacije je napravil izreden vtis po vsem svetu. Sovražnik se še ni upal o tem obvestiti svoje prebivalstvo, ugotavlja »Bresenzeltung«, za nadomestilo se z veliko vneto bavi s Timošenkovo ofenzivo na področju Harkova. Sovražniki bodo tudi tu doživeli trpko razčaranje. Po hudih borbah so bili sovjetski napadi odbiti in v nekaj dneh so rdeči izgubili skoraj 200 tankov. Nemški protinapadi kažejo, da niti v tem obseku boljše-viki niso mogli odvzeti nemškemu vrhovnemu poveljništvu pobude. Reakcija, ki jo je položaj na vzhodu povzročil v zadnjih dneh v Moskvi, Londonu in Washingtonu, zaključuje list, je znak naraščajočega strahu, s katerim se pričakuje bližnji dogodki.

Turška sodba o nemški zmagi pri Kerču

Carigrad, 17. maja s. Vojaški kritik lista »Tasvirii Efkar« general Insam Sabis komentira uspehe osl na polotoku Kerču. Pišec ugotavlja, da Rusi z nobeno ofenzivo v teku zime niso dosegli uspehov, ki bi jih bilo mogoče primerjati z uspehi sil osl na polotoku Kerču. Rusi nikoli niso zajeli 40 tisoč ujetnikov in uničili ali zajeli toliko oklopnih avtomobilov, topov in drugega orožja. Pišec ugotavlja, da je osl prvi pri liki zopet prevzela pobudo in trdi, da je nemški uspeh na Kerču imel svoje posledice.

Uspehi nemškega letalstva

Berlin, 17. maja d. Na vsem vzhodnem bojišču je bilo v petek uničenih 42 sovjetskih letal, izmed katerih jih je bilo 41 sestreljenih v spopadih v zraku.

Na skrajnem severu vzhodnega bojišča so nemška lovka letala navzlic sovražnikovi številčni premoči sestrelila 13 sovražnikovih letal, med katerimi je bilo 11 angleških lovcev tipa »Hurricane«. V teku nemških letalskih napadov na sovražnikovo brodogveje v zalivu Kola so nemški letalci z uspešnimi bombnimi zadetki potopili za 8000 ton sovražnega trgovskega brodogveja m adaljnih 6000 ton ladij hudo poškodovali. Razen tega so na skrajnem severu nemška letala učinkovito bombardirala pristanišče naprave v sovjetski luki Murmansku, ki je važna za oskrbo sovjetske vojske z vojnimi potrebščinami. V petek so nemška strmoglavna letala brez prestanka napadala sovjetske topniške postojanke in utrjene bojne črte v skrajnem severnem odseku vzhodne fronte. Pri tem je bila med drugim uničena kolona 20 sovražnikovih transportnih vozil. Na nekaterih izmed uničenih vozil so se prevalele sovražnikove čete. Skupina nemških bombnikov tipa »JU 88« je na neki stranski progri murmanske železnice napadla in uničila sovjetski tovorni vlak, sestojec iz 30 tovornih vagonov.

Z madžarskega vojnega področja

Budimpešta, 17. maja s. Glavni stan je objavil včeraj naslednje poročilo:

Na fronti ob Doncu se je nadaljevala akcija naših oddelkov na zasedenem ozemlju. Naši oddelki so zajeli in razpršili tolpe partizanov. Ob Doncu je protiletalska baterija z uspešnim streljanjem sestrelila 7 sovražnih bombnikov, ki so pripadali številni letalski skupini.

Budimpešta, 17. maja s. Po zagotovilih madžarskega glavnega stana se doznava, da je sovražnik od 9. do 16. maja pričel s številnimi napadi v odseku južne fronte, kjer operirajo madžarske čete. Vsi napadi so bili odbiti. Sovjetsko poveljništvo je vrglo v boj ogromne sile s tanki na čelu. Dobro namerjeni protitankovski topovi so zaustavili nekaj sovjetskih tankov, dočim je topništvo in letalstvo, ki je takoj interveniralo, učinkovito zadevalo sovražnikovo zaledje. Z zmagovitimi protinapadi madžarske pehote so bile sovjetske čete prisiljene k umiku in so pustile na terenu mnogoštevilne mrtve. Madžarske čete so zajele več sto ujetnikov in mnogo orožja. Letalsko delovanje je bilo na obeh straneh obnovljeno. Skupina sovjetskih bombnikov je bila decimirana s preciznim streljanjem madžarske protiletalske baterije ob Doncu, ki ji je uspelo v nekaj minutah sestreliti 7 sovjetskih bombnikov. Oddelki honveda so nadaljevali svoje policijske operacije v prelelu Ukrajine, ki jim je poverjena. Posamezni sovjetski elementi, ki so skušali motiti kretanje čet, so bili obkoljeni in ujeti.

S finskega bojišča

Helsinki, 17. maja s. Glavni stan je včeraj objavil naslednje poročilo o dogodkih zadnjih 24 ur:

Na Karelijski ožini učinkovito nadlegovalno obstreljevanje sovražnih postojank. V zapadnem odseku te fronte je sovjetsko topništvo hudo obstreljevalo naše postojanke, a ga je naše topništvo vseh kalibrov pobijalo. Na fronti Aunusa običajno delovanje pehote in izvidništva. Pri elektrarni ob Sivaeri je naše topništvo razpršilo dva sovjetska oddelka in zažgalo 5 sovražnih poslopj. V južnem odseku fronte v vzhodni Kareliji je bilo mirno. Pri Maaselkaeju je naša pehota prepredila sovjetski oddelk, ki je vdrl v naše obrambne črte. Pri Louhiju so finsko-nemške patrole prodirle na več točkah sovražne postojanke, uničile mnogo ofenzivnih gnezd in zaklonišča ter zadale sovjetskim četam hude izgube. Nemški strmoglavci so učinkovito bombardirali utrjene postojanke topništva in ruska taborišča ter so zadeli tudi neki vlak. Sovjetsko letalo, ki je skušalo pristati na zapadnem obrežju Ladoškega jezera, je bilo uničeno. Ponoči je sovjetskemu letalu uspelo preleteti Helsinki in odvračati zažgalne in rušilne bombe, ki so povzročile smrt štirih ljudi, ranile šest ljudi in porušile 3 zasebne zgradbe. Sledeči poizkus napada je onemogočila protiletalska obramba.

Sabotaža v Bakuju

Ankara, 17. maja d. Iz povsem zanesljivega turškega vira se je zvedelo, da so na petrolejskem področju pri Bakuju vstajski elementi izvršili vrsto zelo težkih sabotažnih dejanj, ki so v sovjetsko petrolejsko proiz-

vodnjo prinesla veliko zmešnjavo. Tako se je zvedelo, da so vstajši poškodovali petrolejski vod med Bakujem in Batumom, tako da se je pred dvema tednoma prenehalo črpanje petroleja iz produkcijskega centra Bakuja v luko Batum na Črnem morju. Prav tako javljajo iz turškega vira o težkih sabotažnih dejanjih v samih petrolejskih rafinerijah v Bakuju. Del delavstva v teh rafinerijah je odložil delo. Delo v teh podjetjih, ki so za vojno odločilnega pomena, se trenutno nadaljuje samo v omejenem obsegu.

Nezanesljiva angleška in ameriška pomoč

Ankara, 17. maja d. Komentator ankarškega radia naglašja, da je v presojanju izdatnosti anglo-ameriških pošiljk vojnih potrebščin v Sovjetsko zvezo umestna največja skepsa. Naglašja je, da je doslej le razmeroma malo transportov angleških in ameriških dobav res dospelo na ozemlje Sovjetske zveze. Na osnovi tega dejstva je pač upravičena sodba, da nameravata obe veliki anglosaški sili še nadalje čakati, dokler se v pravi obliki ne pokaže učinked sedanje nemške spomladanske ofenzive na vzhodnem bojišču. Šele na osnovi rezultatov te ofenzive se bosta anglosaški sili odločili za eno ali drugo stvar, namreč, ali ima s splošnega strateškega vidika še smisel pošiljati nadaljnje vojne potrebščine v Sovjetsko zvezo.

Odpor proti Angležem in boljševikom v Iranu

Ankara, 17. maja d. Britanske in sovjetske oblasti v Iranu so opustile načrt sklenitve vojaške konvencije z Iranom. Po tej konvenciji naj bi se namreč iranske oborožene sile uporabile v sestavi britansko-sovjetskih vojaških načrtov. Britanski in sovjetski vojaški atašeji v Iranu so po informacijah s poučene strani mnenja, da jo iranska vojska danes v takem stanju notranjega razkroja, da bi njena inkorporacija v sestavi britanskih in sovjetskih sil prinesla prej škodo kakor pa korist. K opustitvi načrta vojaške zveze z Iranom je mnogo doprineslo tudi dejstvo, da je več polkov, ki so bili sivočasno stacionirani v Teheranu, pretrgalo svoje zveze z iransko prestolnico in je naklonjen vojaškim operacijam na lastno pest in proti britansko-sovjetskim okupacijskim četam. Se nedavno je iranska vlada v nekem poročilu navedla, da je prišlo med iranskimi in sovjetskimi četami do krvavih spopadov.

Rooseveltova krivda za vojno

Lizbona, 17. maja d. Iz Amerike vrnivšim se nemški diplomatskim predstavnikom in novinarjem, ki se trengtno mude v Lizboni, je bila snovi v nemškem poslanstvu v Lizboni prirejana recepcija, ki so se je udeležili tudi predstavniki mnogih drugih držav. Bivši odpravnik poslov nemškega veleposlanstva v Washingtonu poslanik dr. Thomsen je na vprašanje novinarjev, kaj utegne biti gonilna sila, ki odloča o politiki predsednika Roosevelta, odgovoril: »Ne more biti nobenega dvoma, da je Rooseveltov cilj svetovna hegemonija. Roosevelt se ni zadovoljil z Monroejevo doktrino, marveč je že vsa leta posegal tako v vzhodnoazijsko kakor tudi v notranje evropske zadeve. Vsak, ki je imel priložnostno proučiti dokumente o izbruhu sedanje vojne, ve, kako so Rooseveltovi odposlanci v Angliji, Franciji, Poljski in Sovjetski zvezi podvezli vse, da bi preprečili vladam teh držav spravo z Nemčijo. Rooseveltova politika je zato v glavnem kriva za izbruh sedanje vojne.«

Omenjajoč dotedanje »uspehe« Zedinjenih držav, je poslanik Thomsen naglasil, da je vse, kar morejo Zedinjene države pokazati v svojih dejanjih, kakor tudi v svoji vojni proizvodnji, navaden bluff, posebno pa so astronomske številke o ameriški vojni proizvodnji prav tipične za Roosevelta. Trdno sem prepričan, je naglasil nemški poslanik, da sedanja vojna ne more koristiti prebivalstvu Zedinjenih držav, ki bi po večini rado ohranilo mir, marveč služi edino le restavraciji svetovnega gospodarstva židovskega elementa. Kar se tiče gospodarskega položaja Zedinjenih držav, je Amerika, v kateri je ves svet gledal deželo blagostanja, čez noč zašla v pomanjkanje. Ob koncu je Thomsen izjavil, da Zedinjene države prav gotovo niso pripravljene doprinesiti kakih posebnih žrtev za Veliko Britanijo, marveč je njihov cilj nasledstvo britanskega imperija. Glede na razmere v Zedinjenih državah se lahko postavi trditev, da bodo sedanjo vojno dobile osvovinske sile.

Izgon Židov iz Slovaške

Bratislava, 17. maja s. Slovaški parlament je odobril ustavni zakon, ki daje vladi pooblastila za izgon Židov iz Slovaške. Izgnani bodo avtomatsko izgubili državljanstvo, njihovo premoženje pa bo zaplenjeno v prid državi. Izjema so možne, ako je bil žid krščen pred 14. marcem 1939, in za žide, oženjene z ženami arijske rase, ki so se poročili pred 10. septembrom 1941. Zakon ne zadeva oseb, ki so neobhodno potrebne v javnem in gospodarskem življenju, čeprav so židje. Vsi ti bodo lahko obdržali svoje premoženje. Doselej je bilo iz Slovaške izgnanih nad 32.000 Židov.

Pokrajinski vestnik

Po prizadevanju Zveznega Tajnika se bodo oddajala potoma radjske postaje Ljubljana z urnikom, ki bo vsako pot posebej naznanjen, obvestila zveznega Tajnika. Za sedaj podajamo besedilo vodnega govora, ki ga je radio oddajalo v soboto ob 15-ih.

Ob otvoritvi tega »Tedenskega vestnika« pozdravljam vse vredne pripadnike pokrajine, posebno pa tiste pametne Slovence, ki so se otresli krivih predsodkov sedaj že mrtve in pokopane preteklosti in spoznali našo dobro voljo, da z njimi sodelujemo za duhovni in gmetni dobrobit vsega prebivalstva. Prav ta »Vestnik« je nov jasen dokaz te naše želje po voljnem sodelovanju, ki se jasno izraža v vsakem dejanju in vsaki naši misli.

Z njim se namreč obračamo na vse prebivalce, vseh socialnih razredov, od delavca do industrijca, od kmeta do obrtnika, od dijaka do uradnika in pripadnika svobodnih poklicev, vsakomur izmed njih bomo na lahko razumljiv način razlagali krajevne ukrepe in jim pojasnili, kakšen duh jih navdaja, podajali bomo kmetijske, domače in uradniške novice ter koristne nasvete za razne delovne stroke.

Na ta način bo ta »Vestnik« za vas stalna pomoč pri vašem vsakdanjem delu, obenem pa bo do vas prihajal glas zdrave pameti in razuma, katerega se zdi, da je zadnji čas zadušila propaganda blaznih domišljij.

Prav z zdrav pametjo in razumom Vas želimo pripraviti do tega, da boste razumeli, s kolikšno dobrotom smo se prežeta naša dejanja nasproti vsemu prebivalstvu in kako želimo doseči popolno soglasje z vašimi željami. Prepričani smo, da bo to soglasje in samo to soglasje, vir blagostanja za vaš narod.

Kdor presoja politične dogodke, mora to delati s sintetičnega in ne z analitičnega vidika ter razširiti svoj pogled od posameznosti na splošnost in objeti široko obzorje.

Posameznosti so stvar kronike in le v omejenem obsegu vplivajo na splošno sliko, ki jo je treba vedno opazovati iz primerne razdalje.

Svobodna volja ljudi, da delajo dobro ali slabo, je temeljni pogoj vseh dogodkov. Odgovornost posameznikov ostane vedno popolna in nedotaknjena, vendar pa se zdi, da iz vsote delovanj posameznikov izvirajo položaji in neizpolnjeni zgodovinski zakoni, kar pojasnjuje, da je zgodovina človekovo delo.

Ce se ozremo na sedanjí konflikt, se ne moremo otresti vtisa, da predstavlja neko etapo na organski poti človeštva, ki vodi k enotnosti.

Vsa zgodovina je posejana z vojnimi požari, ki s svojimi spori in spopadi povzročijo toliko solza; a ta mukopolna pot, ki vodi med vsemi človeškimi strastmi, je v resnici postopno dviganje k vzporeditvi naporov posameznikov in družbe.

Zdi se, da se je danes borba med narodi umaknila bolj zamotanemu dogajanju in že se kaže na obzorju ureditve celin. Rekli bi, da je Evropa na poti proti celotni vzporeditvi, vrenje v Aziji pa daje slutiti možnost bodočih vzajemnosti med vzhodnimi narodi. Se nikoli niso bili narodi tako razprti kakor danes in še nikoli niso tako nujno kakor v tem trenutku težili k sodelovanju.

Povračilo potnih in selitvenih stroškov bivših jugoslovanskih civilnih državnih uslužbencev

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino smatrajoč za primerno glede na sedanje cene življenjskih potrebščin spremeniti uredbo o povračilu potnih in selitvenih stroškov bivših jugoslovanskih državnih uslužbencev odreja:

Čl. 1. Uredba bivše jugoslovanske vlade o povračilu potnih in selitvenih stroškov civilnih državnih uslužbencev z dne 12. decembra 1931. (Službeni list št. 4 z dne 16. januarja 1932.) s poznejšimi spremembami se spreminja kakor sledi:

1. Člen 6. se glasi:

a) Za čas službenega potovanja pripada tale dnevnica:

uradnikom v položajni skupini: I., II/1 in II/2 92 L, v pol. skupini: III/1 in III/2 83 L, v pol. skupini: IV/1 in IV/2 74 L, v pol. skupini: V. in VI. 66 L, v pol. skupini VII. in VIII. 60 L, v pol. skupini IX. in uradnikom pripravnikom s fakultetno izobrazbo 53 L, v pol. skupini X. in uradniškimi pripravnikom s popolno srednjo šolo 47 L, uradniški pripravnikom z nepopolno srednjo šolo in zvanikom 40 L, služiteljem 34 L.

b) Dnevnica se znižuje po 15 dneh, prebitih v enem kraju, za ¼, po 30 dneh za ½.

c) Kljub določbi iz prednje črke b) se znižuje uslužbenec, ki opravlja terensko delo zunaj službenega kraja, po 10 dneh dela na terenu dnevnica za eno tretjino, ne glede na to, koliko časa traja terensko delo in potovanje iz enega kraja v drugega. Katero delo je šteti za terensko delo, določí Visoki komisar.

d) Ob izrednih življenjskih in službenih razmerah sme odobriti Visoki komisar dnevnic iz črke a) v popolnem znesku, ne glede na to, koliko časa se muči uslužbenec v istem kraju. Na enak način in iz istih razlogov se sme ta dnevnic zvišati za eno četrtino.

e) Uslužbencu, ki odide brez službene potrebe med urami predpisanega delovnega časa iz kraja poslovanja, ne pripada dnevnic za ta dan.

f) Uslužbencu, ki med službenim potovanjem tako oboli, da ne more opravljati službe, pripada ustrezná dnevnic, dokler bolezni traja, razen časa, ki ga prebije na zdraviljenju v javni bolnici. Da ne more opravljati službe zaradi bolezni, dokáže s potrdilom državnega zdravnika, kjer pa tega ni, s potrdilom samoupravnega zdravnika.

g) Službeno potovanje, ki ga nastopi uslužbenec iz kraja, kamor je bil službeno odposlan, ne prekinja po povratku v ta kraj rokov iz črke b).

2. Člen 11. se glasi:

a) Na razdaljah, na katerih ni železnice ali ladijskega prometa, pripada povračilo za prevoz po kilometru, in sicer:

Vojna, ki bi se mogla zdeti nasprotje med narodi, je nametu tega nelzpodbiten dokaz enotnosti človeškega rodu.

Spopad, ki je nastal na mnogih točkah, se je zaradi medsebojne zveze dogodkov usodno razširil na vse ostalo človeštvo. In sedaj se že meri s svetovnim merilom. Zato torej posamezni dogodki, ki se dogajajo okoli nas, nimajo nikoli značaja splošnosti. Vsak narod ima kakor vsak posameznik svoje potrebe in svojo odgovornost. Ob vsaki zgodovinski krizi se moramo tolažiti z gotovostjo, da se nasprotje vseh zmot in grozot vedno izteče v bodoče postopno ureditve in pravice in novega družabnega reda.

In ta značaj hočemo videti tudi v tej novi provinci.

Sedanjí majhni dogodki nimajo velikega pomena za tiste, ki znajo prepoznati njihovo pravo vrednost in jih gledati v logičnem okviru in za tiste, ki znajo razumeti, da Fašistična Vlada in Italija ne nameravata uvesti in izvajati v tej provinci protislovenske politike.

To dokazuje avtonomija, ki je bila podeljena z odlokom z dne 3. 5. 1941, z ohranitvijo jezika, univerze in vseh tradicij slovenskega naroda poleg vse naklonjenosti, dokazane ob tisočih prilikah in prijateljstva s tistimi, ki so se nam z umevanjem približali in jih kakor nas navdaja le želja po poglobljeni vzajemnosti in plodna volja do dela.

Naše delovanje je samo protikomunistično in protiboljševiško, ker z gotovostjo trdimo, da delavno in poštono ljudstvo ne more najti blagostanja in ugodnih pogojev za družabni napredek in komunističnem režimu, ki je v resnici nasproten vsakemu idealu, vsaki človeški težnji in vsaki duševni dejavnosti.

Uveljaviti hočemo in zbuditi razumevanje za bolj vzvišeno in trdnje politično mišljenje, ki ob pogledu na državo vzporeja in skuša zadovoljiti zahteve in potrebe posameznikov.

To je skratka novo zgodovinsko pojmovanje pri katerem človek ni le individualno bitje, ampak je celica v duhovnem procesu, ki sodeluje v družinski in družabni skupnosti, v narodu in v zgodovini, pri kateri so udeleženi vsi narodi.

Izven tega življenja človek nič ne pomeni.

Zato mi razumemo in trdimo, da bo v novi Evropi, ki bo izšla iz tega konflikta sicer še obstajala razdelitev narodov, ki so različni po tradiciji, značaju in življenju, a vsak izmed njih bo sodeloval s svojo harmonično življenjsko skupnostjo za doseg tistega družabnega blagostanja, za katerim teži vse človeštvo in za katerega se sedaj bojuje.

Pokrajinski vestnik, ki se bo oddajal vsak teden in je danes začel svoje življenje, vam bo vsako soboto ob 15. dajal naslednje vesti:

- 1) Razlaga in pojasnilo ukrepov in odredb Vlade, Vojaške oblasti.
- 2) Razlaga in pojasnilo odredb in vesti gospodarsko-sindikalnega značaja.
- 3) Koristna navodila za kmetovalce.
- 4) Gospodarski nasveti.
- 5) Pripombe k tedenskim umetniškim in kulturnim dogodkom.

uradnikom in uradniškim pripravnikom s fakultetno izobrazbo in popolno srednjo šolo po L 2, uradniškim pripravnikom z nepopolno srednjo šolo, zvanikom in služiteljem pa po L 1.50 za vsak kilometer.

b) Če moreta dva ali če more več uslužbencev uporabljati skupno prevozno sredstvo, jim pripada kilometrina za L 0.50 manjša od prepisane kilometrine.

c) Za razdaljo so odločilna potrdila tehničnih oddelkov, tehničnih razdelkov in ministrstva za gradbe, kilometrske karte in urokazi državne izdaje.

d) Ulomek pod enim kilometrom se plačuje kot cel kilometer.

e) Če je po enem predloženem računu več razdalj, se seštejejo vse razdalje in se računa ulomek v skupni vsoti kot cel kilometer.

f) Če more uslužbenec uporabiti državna ali samoupravna prevozna sredstva, mu pripada znesek, ki se plačuje za prevoz s temi vozili, če je ta znesek z vsemi poststranskimi povračili manjši od kilometrine. Drugače mu pripada kilometrina.

g) Pri terenskih delih ne pripada kilometrina za kretanje po terenu, ampak samo za odhod do središča prostora, kjer se opravljajo terenska dela, in obratno. Če se to središče spremeni zaradi nadaljevanja dela na drugem prostoru, ima to za posledico pravico do kilometrine do novega središča, če znaša razdalja več ko 3 kilometre.

3. Člen 12. se glasi:

a) Ob potovanju na železnici in z ladjo ali z državnimi in samoupravnimi prevoznimi sredstvi, ki imajo stalno postajo, pripada za prenos prtljage do postaje in obratno po L 7 podnevi in po L 10 ponoči, in to, če traja potovanje več kot 48 ur in če ni postaja v neposredni bližini.

Tek 48 ur se računa po odstavku 4. člena 9.

b) Če je postaja zunaj službenega kraja (člen 2.), pripada namesto povračila iz črke a) povračilo za prevoz z vozom po določeni tarifi. Kjer tarife ni, a je vozovni promet, pripada po L 9 podnevi in L 13 ponoči, oziroma kilometrina, če je višja ko ti zneski. Dan se računa od 6. do 19. ure, noč pa od 19. do 6. ure.

c) Uslužbencu, ki uporablja ob službenem potovanju državne ladje, pripada povračilo iz črke a) za prvo vkrcanje in poslednje izkrcanje kakor tudi za izkrcanje zaradi prenočitve na suhem in za vkrcanje ob povratku na ladjo.

d) Zvanikom in služteljem ne pripada povračilo za prenos prtljage.

Čl. 2. Ta naredba stopi v veljavo na dan objave v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino.

Ljubljana, 8. maja 1942-XX.
Visoki komisar Emilo Grazioli

Imenovanje ravnatelja OND

Predsedništvo Dopolavora je dodelilo pokrajinskemu Dopolavoru v Ljubljani kot ravnatelja fašista Reboa Remo.

Zvezni Tajnik GILL-u

Zvezni Tajnik se je v spremstvu Podtajnika mudil na sedežu GILL-a in predsedoval izpitom za skupinske voditelje Balille, Avantgardistov ter Malih in Mladih Italijank. Z njim so bili Podtajnik, nadzornica GILL-a in šef glavnega stana.

Zvezni Tajnik se je pomudil dolgo pri vsaki posamezni komisiji in je sledil z živim zanimanjem poteku teoretičnega in praktičnega izpraševanja. Večkrat je postavil kandidatom vprašanja ter jim spregovoril besede odobravanja in vzpodbude.

Ob zaključku izpitov je prvak izrazil res zašušeno pohvalo vsem voditeljem sprito njih stalnega zanimanja ter doprinosu za Italijansko mladino Littorija v Ljubljani.

Poletne kolonije GILL-a

Zvezni podpoveljnik je ob spremstvu inspektorja pasu in šefa podporega in zdravstvenega urada GILL-a inspirciral ljubljansko okrožje in sicer podporna središča v Logu in Vrhniki.

Namen inspekcije je bilo nadzorovanje poteka šolskih obedov in zlasti določitev krajev in postopij, kjer bodo pripravljene letne kolonije.

Naše gledališče

DRAMA

Torek, 19. maja ob 17.30: Vdova Rošinka. Red Torek.

Sreda, 20. maja ob 17.30: Šola za žene. Red Sreda.

Četrtek, 21. maja ob 17.30: Poročno darilo. Premiera. Red premierski.

Petek, 22. maja ob 15.: Ifigenija. Izven. Dijska predstava. Zelo znižane cene od 10 lir navzdol.

Abonentí reda Torek bodo imeli v torek predstavo Golarjeve veseloigre »Vdova Rošinka«. Domača igra živahne vsebine, ki ima za snov zgodbo o kmečki vdovi, željni ženitve. Njeno prizadevanje, da bi si osvojila fanta za moža, ki je skrivaj ženin njene hčere, je prikazano v nizu zabavnih prizorov. Igrali bodo: Rošinko-P. Juvanova, Manico-V. Juvanova, Tončko-Sancinova, Janca-Preseknit, Balantača-Košič, Jernejca Bratina, Gasparja-Raztresen, Tina-Štarič. Režiser: Fran Lipah.

Abonentí reda Sreda bodo imeli v sredo predstavo Molierove petdejanske komedije »Šola za žene«. V njej je prikazan značaj meščana iz baroka, ki si vzgaja pod vplivom okolja in dogodkov, v strahu, da postane nekoč rogonosec, mlado dekle za ženo. Kljub stroгим moralnim normam in previdnosti, je ogoľufan, preden jo more poročiti. Delo je zrežiral in insceniral ing. B. Stupica.

Opozarjamo na premiero Italijanske veseloigre »Poročno darilo«. Avtor je G. Forzano. Premiera bo v četrtek za red premierski. Glavni vlogi sta Lucia in Carlo, ki ju bosta igrala Simičeva in Jan. Nadalje so zaposleni v igri: Nablocka, Plut, Gale, Brežigar, Bratina, Preseknik, Rakarjeva, Peček, J. Boltarjeva, Vertin in Raztresen. Igro je zrežiral prof. O. Šest.

OPERA

Torek, 19. maja: zaprtó.

Sreda, 20. maja ob 16.30: Evgenij Onjegin. Red A.

Četrtek, 21. maja ob 17.: Boccaccio. Red Četrtek.

Petek, 22. maja ob 16.30: Carmen. Prvič v letošnji sezoni. Red premierski.

Abonentí reda A bodo imeli v sredo predstavo Čajkovskega opere »Evgenij Onjegin«. Opera katere libreto tvori istoimenska Puškinova pesnitev, bo izvajala v slodeči zasedbi partij: Larina-Poličeva, Tatjana-Heybalova, Olga-Spanova, Onjegin-Primožič, Lenski-Sladoljev, Gremin-Lupša, Filipjevna-B. Stritarjeva, Triquet-B. Sancin, stotnik-Skabar, Zarecki-Dolničar, Gillet-Mencin. Dirigent: Anton Nefat, režiser: C. Debevec, zborovodja: R. Simoniti, koreograf: inž. P. Golovin. Opozarjamo, da bo ponovitev te opere v isti zasedbi v nedeljo ob 15. izven abonmaja.

V petek 22. t. m. bo prva letošnja uprizoritev Bizetove opere »Carmen« z gostom Elzo Karlovčevom v naslovni vlogi. Opozarjamo na nastop te pevke, ki je že ponovno žela v Ljubljani velike uspehe s svojim bogatim, sočnim in tehnično izdelanim glasom ter močno individualno igro. Opero bo dirigiral letos dirigent Anton Nefat.

V Ljubljani delujejo tri stalne komorne skupine, ki se udeležujejo v našem koncertnem življenju. Najstarejša je ljubljanski komorni kvartet, potem Duo Anton Trost, Jan Šlais in letos se jim je pridružil Trio, ki ga tvorijo gg. Dermelj, Sedlbauer in Lipovšek. Trio bo nastopil z javnim koncertom v petek 22. t. m. ob četrta na 7. v veliki filharmonični dvorani pod naslovom »Ljubljanski komorni triov. Izvajal bo naslednji spored: Corelli: Sonata a tre, Beethoven: Trio opus 1, št. 2 v g-duru, Skerjanc: Trio, Novak: Trio quasi una ballata. Spored je izredno zanimiv in izvrstno naštudiran, zato obisk koncerta najpogosteje priporočamo. Vstopnice so že v predprodaji v knjigarni Glasben Maticce.

Iz Hrvatske

Osijsko gledališče je zaključilo letošnje sezono. Vprizorjenih je bilo 20 dramskih in 7 opernih del.

Sarajevsko gledališče gostuje v Raguzi. Ze nekaj dni uprizarjajo člani sarajevskega gledališča predstave v Raguzi. Običnostno v velikem številu poseča gledališče. — Tudi osijsko gledališče je na gostovanju v Varaždinu. 16. t. m. uprizori prvo predstavo, in sicer Budakovo »Ognjičevce«.

Pogajanja o pravni pomoči med Slovaško in NDH. V Zagreb je prispelo slovaško državno zastopstvo na pogajanja o pravni pomoči med Nezavisno državo Hrvatsko in Slovaško. Delegacijo vodi poslanik Šimko.

Kino na prostem. Na Jelačičevem trgu v Zagrebu so nedavno odprli kino na prostem. V njem je prostora za 20.000 gledalcev. Poldrugo uro trajajoče predstave predvajajo brezplačno.

Ljubljanska nedelja

Ljubljana, 17. maja

Ledeni patroni so svojevlekl. Sicer nam letos niso naškodili s poplavo in pozebo, toda lepega vremena nam zankrat ne privoščijo. V soboto zjutraj je še deževalo, nato pa je posijalo sonce in je bilo vreme kar znosno. Nedeljsko jutro je spet bilo sončno, toda brž dopoldne se je nebo zamrežilo in spet pričakujemo, ali se bo obnesla napoved barometra glede ponovne moče. Ozračje pa se stalno ogreva in bomo v kratkem začeli obiskovati Ilirijo.

Predavanje o starem

in novem Berlinu

V soboto zvečer je priredil lektorat Nemške akademije v Ljubljani predavanje za grebškega lektorja dr. Schaudinna o starem in novem Berlinu. Prisotne, med katerimi so bili zastopnik Generala, zastopnik Federala, ravnatelj italijanske kulturnega instituta prof. dr. Budrovich in kancler nemškega konzulata v Ljubljani, je pozdravil lektor dr. Drünner, ki ie zopet prevzel vodstvo lektorata.

Dr. Schaudinn je na podlagi številnih skioptičnih slik pokazal postanek, razvoj in ogromno rast prestolnice nemškega rajha, tega neprestano »nastajajočega mesta«, ki se ni dobilo svoje končne urbane oblike izgovornosti in ne zaključilo močne rasti. Berlin je bil še navadna ribiška vas, ko so južno-nemška mesta cvetela v lepoti svoje srednjeveške gotike. Najprej so slovanski (svendskie) kmetje, ki so ribarili v jezerih in močvirjih te pokrajine, ustanovili svoje selišče Köln. Potlej so se na drugi oboji Spreve naselili nemški meščani in ustanovili svoje mesto Berlin. Skupno nasprotje proti vladajoči fevdalni gospodi je oba življa združevalo in sta se začela medsebojno podpirati, dokler se nista v 13. stoletju popolnoma zila. Tako so bili položeni temelji nadaljnemu razvoju Berlina.

V 15. stoletju so se v Berlinu naselili Hohenzollerji in mu dali značaj prestolnicega mesta svoje kneževine. Pod njihovim vplivom se je Berlin razvijal v vedno večje mesto, vendar je bil ta razvoj bolj kvantitativen kakor kvalitativen v estetskem smislu. Predavatelj je pokazal na celi vrsti slik značilne arhitektonske in plastične spomenike iz dobe kneževine in iz dobe prvih ruskih kraljev hohenzollerskega rodu ter predložil pomembne razvojne stopnje Berlina, zlasti od Friderika Velikega dalje. Poseben berlinsko pojmovani barok, ki je imel predstavitelja v Schuterju, je počasi prešel v klasicizem in njegove epigonske

struče (Schadow, Schinkel itd.). Berlin je po umetniškem značaju svoje arhitekture zaostajal tudi poslej za južnomemskimi mesti, vendar je po napoleonskih vojnah silno naraščal njegov kulturni pomen. Povsem novo razdobje je nastopilo zanj pred 70 leti z ustanovitvijo nemškega cesarstva. V nekaj desetletjih je prejšnja pruska prestolnica, l. 1920 združena z okoliškimi selišči v Veliki Berlin, narasla v sedanji premer 40 km in se po številu prebivalstva dvignila na 4 milijone. Ta nagli in močni razvoj je nudil celo vrsto zanimivih pojavov in problemov, ki se jih je predavatelj dotaknil z besedo in tu in tam osvetlil s sliko ali z mestnim načrtom. — Predavatelj je tudi prikazal berlinsko okolico, kjer velenemsto prehaja naglo in presenetljivo v skoraj še nedotaknjeno prirodo z gozdovi in vodami.

Predavanje je s svojo poučno in prijetno podano vsebino in z obilnimi skioptičnimi ilustracijami v polni meri doseglo svoj namen.

Še o farmi pod Rožnikom

O kozji in zajčji farmi v Kollmanovem gradiču so te dni naši dnevniki objavili prav lepa poročila, ki naj bi prebivalstvo spodbujala k reji malih živali sploh. Skoraj preveč pohvalno so listi pisali o tej farmi, saj je vendar šele začetek prizadevanja Delavskega doma na tem polju ter samo želimo, da bi Delavski dom pri svojih prizadevanjih za izpopolnitev svoje kozjereje in zajčjereje imel čim večje uspehe. Pri tem pa moramo tudi omeniti, da vse stroške za zajčjo in kozjo farmo nosi uprava Delavskega doma, seveda pa mestna občina rada pregleda najemnico za prostore in pašo, saj je Delavski dom vendar mestni zavod, namenjen delavstvu in sploh socialno šibkim slojem prebivalstva. Tako je sam Delavski dom sprožil koristno zamisel farne malih živali in lani plačal iz svojih sredstev 10.000 L za nabavo koz. Tudi kunce najrazličnejših pasem je sam kupil, prav tako pa tudi vso oskrbo plačuje iz svojih sredstev. Živali so vedno pod vestnim nadzorstvom, da ni bolezni, ki prav zelo ogrožajo zlasti kunce in povzročajo pri mnogih rejcih veliko razočaranje in izgubo. Najbolj vesela je pa uprava zdrave in lepe prireje kozic in kozličev, saj bodo koze imele dosti dobrega mleka za goste Delavskega doma. Na vso farmo moramo torej gledati še samo kot na začetek dobrega namena v korist delavstvu in sploh uslužbenstvu, da bo čim najlažje prestalo težke čase.

SPORT

Niso težke te napovedi

Včerašnje XXVI. kolo v tekmah za točke v Italiji najbrže ni prineslo bistvenih sprememb

Spored včerašnje XXVI. zaporedne nedelje v italijanskem nogometnem prvenstvu je bil razporejen tako, da bi se bilo moralo vse končati gladko in bi bila morala vsa moštva, ki so sploh še v borbi za važna mesta, pridobiti po svoji dve točki in stopiti spet za korak bliže zadnji odločitvi. Tako moramo o Romi računati z gotovostjo, da je zmagala nad Ligurio in enako lahko sklepamo tudi o Genovi v srečanju z Lazio in o Venezii, ki je imela na svojih tleh za nasprotnika Fiorentino. Iz te odlične družbe smo izpuštili samo drugoplasirano enajstorico Torino, ki je dozdaj zbrala enako število točk kakor Roma, vendar je morala včeraj oditi na gostovanje na nevarni teren že dolgo nepremagljivega Milana. Tukaj se pač ne da reči z gotovostjo, ali je Torino pospravil svoj izkupilek, temveč je bilo bolj verjetno obratno, kar je potem Romo rešilo neposredne bližine tega žilavega nasprotnika. Seveda pa tudi ni izključeno kakor v nogometu sploh, da se je zgodilo še kaj bolj nepričakovanega.

Tudi v srednjem delu tabele so bila srečanja prav zanimiva, kakor na primer med Juventusom in Ambrosiano ali med Livornom in Bologno, toda vse to so bile pač samo tekme prestižnega pomena in niso moge več vplivati na položaj v vrhu odnoseno na koncu tabele. Zelo problematičen je bil med ostalimi izid dvoboja med Atalanto in Triestino v Bergamu, že samo zaradi tega, ker so se pred tednom dni oboji pokazali v prav dobri luči, oni iz Bergama v Venezii, Triestini pa na svojem igrišču v tekmi proti Milanu. Obe moštvi, ki sta že obsojeni na odhodi v divizijo B, in sicer Napoli in Modena, sta se to nedeljo merili med seboj in je bilo od tega izida odvisno pač samo to, katero izmed njih bo odšlo tjakaj kot prvo in katero za njim.

Podrobni spored včerašnje nedelje je bil v ostalem naslednji:

v Milanu: Milano-Torino (prva tekma se je končala z 1:0 za T.); v Genovi: Genova-Lazio (1:1); v Venezii: Venezia-Fiorentina (3:1 za V.); v Romi: Roma-Liguria (3:0 za R.); v Bergamu: Atalanta-Triestina (0:0); v Bologni: Bologna-Livorno (1:1); v Napoliu: Napoli-Modena (1:0 za M.) in v Torinu: Juventus-Ambrosiana (4:1 za A.).

V diviziji B je bilo včeraj izjemoma enkrat ena tekma manj kakor običajno, in sicer zaradi tega, ker je vodilna enajstorica Baria že odigrala svojo partijo z nasprotnikom tega kola Udinesom, tako da je ta dan samo čakala in gledala, kaj bo do glede njene usode storili drugi. V teh okoliščinah sta dobili največji pomen dve drugi tekmi, in sicer one v Brescii med Brescio in Padova ter še druga v Sieni, kjer je gostovala tretjeplasirana Pescara. Nalogi, ki sta ju imeli obe gostujoči moštvi, nista bili niti najmanj lahki in če se je v teh tekmah posrečilo zmagati domačinom, je Bari najbrže že za zmerom rešen nevarnosti, da bi ga kdo odrinil s prvega mesta. Lažjega značaja sta bili preskušnji, ki sta jih morali včeraj prestatí Vicenza, ki je doma sprejela nasprotnike iz Prata in Novara, ki je prav tako na svojem terenu obračunala za točke s Pro Patrio. Važno je bila včeraj odločitev za usodo Fiumana, ki je na svojih tleh imela goste iz Savone in se je z morebitno zmago rešila izpada iz te divizije.

Parí včerašnjega kola v tej diviziji so bili razporejeni takole:

Plav-Spezia, Lucchese-Alessandria, Siena-Pescara, Fiumana-Savona, Fanfulla-Reg-

giana, Brescia-Padova, Novara-Pro Patria in Vicenza-Prato.

Drobiž z Gorenjskega

V okviru otvoritvenih spomladanskih sportnih prireditvev je bil pred tednom dni po vseh večjih krajih na Gorenjskem prirejen gozlni tek, o katerem zdaj polagoma prihajajo tudi do nas podrobna poročila.

Tako čitamo o taki prireditvi v Radovljici, na kateri se je zbralo 231 tekmovalcev obojega spola, največ mladine. Pred pričetkom teka je bila na bodočem sportnem prostoru poleg mestnega kopališča majhna svečanost, pri kateri priklji je kratko spregovoril krajevni skupinski vodja Petutschnig. Proga je vodila večinoma po travnikih okrog mesta, dva kilometra daleč. Najboljši med vsemi tekmovalci je bil neki Alojz Raunik v času 7:18. Po zaključnem teku je nagovoril množico tekmovalcev skupinski vodja Guido Tschell.

P

Še besedo o ljubljanskem meščanstvu

Nekdanje čase se je prebivalstvo Ljubljane delilo v tri razrede: plemiče, meščane in navadno prebivalstvo. Med meščane so šteli eno prebivalce, ki so bili posestniki meščanskih hiš in so se ukvarjali z meščanskimi obrtni. Ti so imeli posebne pravice in posebne dolžnosti. Med pravice meščanov se je štela možnost, pridobivati meščanska posestva, vršiti meščanske obrti, pristopiti kot član k meščanskemu zboru, uživati neke davčne prostosti, oprstiti vojaške službe, imeti volilno pravico notranjega in zunanjega sveta, uživati meščanske naprave in meščanska posestva, kakor drva iz mestnega gozda ter pašo na mestnih travnikih. Najdragocenejša pravica, katero si je pridobil meščan, je pa bila ta, da so ga v vseh zadevah, ki so se tikale njegove osebe ali njegovega imetja, sodili le meščani, torej njegovi vrstniki, ne pa gospoda, ki je morala vlagati tožbe proti meščanom pri mestni gosposki na magistratu.

Dolžnost meščanov pa je bila: plačevati meščanske takse, prispevati za strelišča, za gasilstvo, mestno gardo, vzdrževati mestno obzidje, jarke, mostove in za mestno stražo. Od leta 1599. so morali polagati posebno meščansko prisego potem, ko so zaprosili za meščanstvo. Večkrat so bili Ljubljančani bolj mlačni in niso kaj radi pristopali, kar se je v meščanskem fondu občno poznalo, zato je morala oblast večkrat priganjati meščane k pristopu in izdajati naredbе, ki naj bi pristop poživile. Dne 19. februarja 1788. je izšel razglas, da bodo vsem onim, ki se pečajo z meščanskimi obrtni, pa ne zaprosijo za meščanstvo, obrti odvzete. Oblastvo je izdalo posebne odredbe in ponujalo osebam, ki so se na novo priključale za meščane, razne ugodnosti. Tako je vabil leta 1776. mestni magistrat zmožne mesarje, naj se naselijo v Ljubljani ter jim je obljubljal ob izvestnih pogojih celo meščanstvo.

Dostikrat pa je bilo tudi drugače. Razglas z dne 19. februarja 1786. je namreč zapretil obrtnikom, da jim bo obrtno dovoljenje odvzeto, če se ne bodo pobrignili za meščanstvo, lastnikom hiš, ki so bili oproščeni hišnega davka, pa je bilo zagroženo z enako pogojno utemeljitvijo, da bodo morali plačevati vse mestne pristojbine.

Meščane so vpisovali v posebno meščansko matriko, ki so jo vodili do 1809., do francoske zasedbe, dokler ni l. 1823. mestni magistrat zaprosil pri c. kr. okrožnem uradu, naj se meščanstvo spet oživi, in sicer z nekaterimi spremembami, ki jih zahteva čas. Tako si je moral vsak, ki je imel meščansko posestvo, pridobiti meščansko pravico, če je njegovo posestvo srednje donosno in plačuje najmanj dvajset goldinarjev davka. Dalje naj bi bile navedene one obrti, katerih lastniki so primorani pridobiti si meščanstvo. Magistrat je nove statute predložil dvorni pisarni v potrditve dne 23. junija 1830, ki pa je 13. marca 1831 odgovorila, da statuti niso potrebni in naj ostane še dalje samo pri praksi, kakor je to tudi v drugih mestih. Leta 1862. pa je bil župan Ambrož mnenja, da zahtevajo gospodarske in politične koristi zaradi sprememb v zadnjih dvanajstih letih in pa dejstvo, da so se vgnezdile v to ustanovo razne neprilike, spremembe pravil, na vsak način pa, da je treba meščanstvo vzdržati. Župan Ambrož je določil poseben meščanski odbor za upravljanje imovine, sestojel iz meščanov, pod vodstvom mestnega občinskega sveta. Uvedba novega občinskega reda je predvidevala občinski svet, kateremu je bila poverjena avtonomija v občinskih zadevah in preskrba ubogih. V političnem pogledu so z novimi zakoni dobili meščani aktivno in pasivno volilno pravico. Zaradi zakonito zajamčene obrtne prostosti pa so meščanske obrti odpadle. Statuti, sestavljeni po prej omenjenem županu so bili odobreni, vendar niso bili več v soglasju z občinskim redom z dne 5. julija 1887, zato so bili leta 1887 spremenjeni. V smislu teh predpisov ni meščanska imovina kot navadna občinska imovina, marveč kot ustanovno premoženje. Pogoj za meščanstvo po prej označenem zakonu so bili: 1.) domovinska pravica v mestu Ljubljani; 2.) izrečna podelitev (bodisi na prošnjo ali oficio) s strani mestne občine, plačilo sprejemnine in doneska za meščanski sklad. To plačilo je bilo obvezno, če ni bila izrečna oprostitve; 3.) dokaz o toliko premoženju ali takim zaslužku, da je bilo z njim zagotovljeno vzdrževanje rodne bodočega meščana. Navedeni zakon iz l. 1887. je delil prebivalce mesta Ljubljane v občane in vnanje (tujce). Prvi so bili: a) občinski domačini, b) občinski meščani, c) občinski družniki. Za občinske domačine in občinske meščane se je zahtevalo domovinstvo v mestni občini ljubljani-

ski, medtem ko se za občinske družnike in za vnanje ni zahtevalo.

Zakon pa je poznal tudi častne meščane, t. j. take državljane, ki so si za državo, deželo ali mesto pridobili zaslug in jih je mestna občina odlikovala na ta način, da jim je brez ozira na njih stanovišče podelila častno meščanstvo. Zakon o mestnih občinah z dne 22. julija 1934 je v tem pogledu napravil nekoliko sprememb, ker razlikuje: 1.) člane, 2.) prebivalce občine, ki niso člani, in 3.) častne člane.

Član občine mora imeti predvsem domovinstvo občine. V tem pogledu je član mestne občine, po zakonu o mestih, popolnoma enak občinskemu domačinu po zakonu iz leta 1887. Medtem pa, ko je zakon ex 1887 stavljal kot pogoj za pridobitev domovinstva primerno dobo bivanja v občini in neuvajanja ubožne preskrbe, zahteva zakon o mestnih občinah za pridobitev članstva še gotovo dobo bivanja v občini, poleg tega pa uživanje častnih pravic, dalje da oseba ni v sodni preiskavi, obtožbi za dejanja, ki imajo za posledico izgubo častnih pravic, in da more vzdrževati sebe in svojo družino. Razloček med občinskim domačinom in članom obstoji v tem, da je bilo treba za meščanstvo prosti in plačati gotove pristojbine in da je bilo meščanstvo odvisno od izrecnega dovoljenja. Pri članstvu pa tega treba ni, ker postane član avtomatično. Pač pa se

zahtevajo za članstvo nekateri strožji pogoji, zato pa članstvo ni istovetno s prejšnjim meščanstvom, marveč samo z občinskim domačinstvom. Meščanstva v prejšnjem smislu ni več.

Tudi častni meščani so imeli pravico do preskrbovanja iz ustanov in zakladov, namenjenih meščanom. Prejšnji predpisi so stali kot pogoj za častno meščanstvo, odlikovančevto državljanstvo, novi zakon o mestnih občinah pa več ne dela zavistno podelitev od tukajšnjega državljanstva, marveč na splošno samo od zaslug za državo in mesto.

Do leta 1934. podeljeno meščanstvo in častno meščanstvo, s pravnimi posledicami prejšnjih predpisov, ostane v veljavi še nadalje. Zato imajo še živčni meščani pravico na meščanskem premoženju, dokler kdo izmed meščanov še živi. Po smrti zadnjega meščana bo obstoj meščanske imovine nepotreben.

V seji dne 16. maja 1934 je podelil občinski svet zadnje ljubljansko meščanstvo pionirju slovenskega planinstva inspektorju državnih železnic v pokoju Alojzju Knafelcu; upokojenemu pisarniškemu ravnatelju Ivanu Dražlju, ustanovitelju in dolgoletnemu predsedniku pevskega društva »Slavec«. Ter mestnemu učitelju in dolgoletnemu okrajnemu načelniku za dvorski okraj Alojziju Potočniku.

Zaupna posvetovalnica

Kupon za odgovor v »Zaupni posvetovalnici« dobite v nedeljski številki »Jutra«.

Prijateljica solz. Ali mi lahko poveste, če je mogoče hoté pretakati solze? — S tem vprašanjem so se bavili in se bavijo mnogi učenjaki in gledališki igralci ter igralke. Pravijo, da je možno. Nekaterim se vlijejo solze, če na kaj žalostnega pomislijo, drugim, če samo v tok skremžijo obraz, tretjim, čim začno stokati.

Afektirana Doljenka. Seznanila sem se z gospodom, ki mi je zelo všeč in se dobro razumeva, oni dan pa mi je dejal, da sem afektirana. Ker sem v »Zaupni posvetovalnici« brala, da razloži tudi take čudne besede, prosim, da mi poveste, kaj pomeni, ker jaz ne vem. — Le hitro se poboljšajte! Afektirana pomeni slovensko: nenaraven, prisiljen, izumetničen.

Pekel. Za odgovor pod isto značko najlepša hvala! Prosim, da mi še poveste, kako se glasi, če sploh obstaja, napis nad peklenjskimi vrati v Dantejevi »Božanski komediji«. — Nad vrati pekla je Dante bral napis, ki se v Debevcem prevodu glasi: Ta vrata vodijo na žalo cesto, ki ljudstva hodi po nji nesrečna, v brezkončno bol, v trpljenja večno mesto. Zahtevala pravica neizrečna, ukaz moči jih stvoril prvobite, Modrost najvišja in Ljubezen večna. Pred njimi le stvari so vekovite in ona stala bodo brez nehanja. O vi, ki vstopite, vsak up pustite! V slovensčini se prvi verz ne glasi pravilno. Blížji originalu je v srbohrvatskem prevodu: Ja sam ulaz rodu kakovone. Ja sam ulaz puku, ki svedž plače, ja sam ulaz gradu prolalome.

Inka 3. Vi ste čustveni in nagnjeni k sebičnosti — v tem morate iskati vzrok svojemu nezadovoljstvu. Imate pa mnogo smisla za skupnost, zato mislim, da boste mogli svojega dobrega in obzirnega izvoljenca trajno osrečevati. Značaja se v mnogem izpopolnjujeta.

999. Priloženi rokopis izdaja neinteligentno osebo in dvomim, da ima vseučiliško izobrazbo. Morda rokopis ni njegov? Ali pa je bolezen vmes. Če želite zvedeti več, razložite zadevo obširneje.

Svet. Odlikujejo vas trdna volja, vztrajnost, odločnost, pridonost. Negativne lastnosti pa so: merica sebičnosti, površnost, samovoljnost. Vaš značaj se šele izoblikuje, zato ste nasvetov in vodstva v življenju še zmerom potrebni. Ne zaupajte ljudem, ki jih še dobro ne poznate.

Sreča te čaka. Ali ni prestara za vas? Edino v izjemnem primeru bi bila taka zveza pripravljiva. Za golo analizo priloženo zadostuje, za dober nasvet v tako resni zadevi pa ne. Zato mi pošljite po možnosti eno prvih in eno zadnjih njegovih pismen, nakar vam bom odgovoril in pismi vrnil. Tajnost je zajamčena.

Alfa in Omega. Značaja sta si sorodna v nenavadnosti in pikolovstvu. V ostalem pa se razlikujeta toliko, kolikor je potrebno za skupno življenje. V vajinem primeru različna let ni nikaka ovira. Ona spada med ženske, ki znajo biti dobre žene.

Mladostne sanje. Ste negotovi in neodločni, kar je razumljivo, saj ste še zelo mladi. Vaše nepokvarjene oči gledajo idealno na svet, v bistvu pa ste pošteni, vendar pazite, da vas kdo ne zavede na kriva pota. Na poklic mislite po dovršitvi srednje šole.

Tiški. Z najboljšim drobnogledom sem po obeh rokopisih stikal za napakami, a sem se s tega lovišča ranih lahkih rok. Toliko dobrih lastnosti imata, da redke si baje, sramljivo zdijo v senci. Le tako naprej s humorjem, lepó življenje se vama obeta. Oba diči naravna inteligenca. Tista sirota, ki ji je bilo vse jasno, je izvršila samomor, ker ji je očividno bilo v jasnosti nejasno! Ima pa za mlade ljudi čudovito privlačnost.

Neodločen 19. Doživljate podzavestne spremembe, zato bo treba z analizo še počakati. Isto velja za poklic. Kadar boste dokončali srednjo šolo, boste imeli nekaj mesecev časa za primerno odločitev. Svetovalci bi vam agronomijo.

Moj značaj 1924. Doživljate bol med dobrim in zlim. Želja po uspehu je v vaši zavesti tako močna, da v trenutku, ko se zbudi, zasenči vse ostalo. Zato bodite previdni. Spoznavajte samega sebe in vadite se v samozatajevanju. Ali vas zanima pravica?

Maj brez sreče. Je precej nenavadna in podzavestno doživlja svoje, ki je daleč od stvarnosti. Bujno razvito domišljivo ima. Od vas nedvomno pričakuje resnejšega nastopa in ji je vaše obnašanje, ki ga, priznam, tudi jaz povsem ne razumem, smešno in nerazumljivo.

Pšince. Tudi vi ste na tistem usodnem križpotju, ko se začne značaj mladega človeka izoblikovati in včasih malenkosti zadostujejo, da se nagne na slabo. Bodite odkritostni, poslušni, skromni in pridni, da vam bom lahko čimprej odgovoril na vprašanje.

Pomladni cvet. Domišljavost vam greni lepe spomladanske dni, tako da jih ne morete v vsej njihovi lepoti uživati. O točni analizi zaenkrat ni govora. Svetovati vam moram le kakor pod značko »Pšince«.

Sneguljčica. Ceravno ste že polnoletni, ste še navilni, lahkoverni in zaupljivi. Potrebni ste še vodstva in nege, kakor ladjar v nevihti krmarja in kakor bolnik dobrega zdravnika.

Nepričakovan odgovor. Sami trdite, da veste, kaj je prav in kaj ni. Voljo imate tudi, zato vam bom res nepričakovan odgovoril. Kadar nameravate storiti kaj, kar ni pošteno, ne storite tega; kadar imate povedati neresnico, molčite — zakaj vi ste i prvemu i drugemu gospodar!

Mladost. X je neodločna, neuravnovešena, domišljava in rada zapade drugim vplivom. Y pa je precej nenavadne vrste; sebična, šibkega značaja in mnogo zahteva. Obe bosta doživeli še znatne spremembe v značaju.

Ostalim: Potrpite, na vrsto pridete vsi. Nadaljevanje v četrtak.

INSERIRAJTE V „JUTRU“!

Zasluzeno plačilo lahkoživcem

Rumunska prestolnica je imela nedavno veliko senzacijo in ni mnogo manjkalo, pa bi se bila vsa Bukarešta razdelila v dva sovražna tabora. Enega so tvorili malagambisti, drugega pa njih nasprotniki. Kaj so malagambisti, bi človek zaman iskal po leksikonih, kajti malangambizem je poseben izrodek bukareškega nočnega življenja. Gibanju, ako se sme ta bedastota tako imenovati, je dal ime kapelnik Jaca Malagamba, ki je zaradi privlačnosti vsak večer nastopal v čudovišni starinski obleki. Nosil je silno visoke ovratnike, ki so mu segali preko ušes, globoko na vrat mu je padala gosta črna griva, sukničje je bil kratek, ozko zapet z ogromnimi gumbi ter je imel kratke rokave. Vrhutega je nosil mojster Malagamba ogromne karistaste hlače ter je z vsjo to maskerado nadoščešal pomanjkljivo virtuoznost svojih gosil.

Zlata mladina rumunske prestolnice — to se pravi: bogati postopaci — je začela posnemati kapelnika Malagambo. Hodili so v podobnih oblekah tudi podnevi. Dnevniko so bicali to bedasto razvado, s čimer pa so le nehote delali reklamo za bar mojstra Malagambe. Vendar se je čez nekoliko časa le pokazala zdrava reakcija v vrstah mladine, ki je začel demonstirati proti malagambistom ter je marsikoga pretepla. Mojster in njegovi pristaši pa se niso unesli in prišlo je do burnih nastopov tudi pred barom in v baru samem. Naposled je vlada prav salomonsko razsodila spor in vsa Bukarešta je z odobravanjem vzela na znanje vladin odlok.

V teh časih, ko naši vojaki na bojnem polju vsak dan zro smrti v oči in ko vsa dežela s ponosom prenaša težkoče vojne, so smatrali nekateri izrojeni mladeniči za potrebno, da se kažejo po cestah v oblekah pajacev ter očitujejo smešen namen, da bi njihova nožnja dobila posnemalcev. Da se napravi konec tej neumnosti in da se da učinkovit pouk mojstru ter njegovim pristašem, je maršal Antonescu odločil, da se pošljejo tako mojster Malagamba kakor vsi njegovi sledbeniki v koncentracijsko taborišče.

Snežniki rasto in upadajo

Nedavno smo zabeležili ugotovitve znatnostnikov raziskovalcev posebne skupine nemškega planinskega društva. Može so z merjenjem dognali splošno nazadovanje alpskih snežnikov. Razume se, da so raziskovalci posvetili posebno pozornost Velikemu Kleku in Dachsteinu. Slednji je med najlepšimi planinskimi skupinami Vzhodnih Alp. Tri velike snežne planjave obkrožajo pogorje, ki obsega več kakor 200 štirijskih kilometrov in med katerim se dviga 3004 metre visoki vršac. Merjenja so pokazala, da so snežniki, ki jln prečkajo številni ledeni mostiči, v teku zadnjih let nenavadno močno upadli. Halstatski snežnik se je ponizal za 5, snežnik Gosau pa kar za 10 in pol metra. Celo pretekla zima, ki jo štejejo med najtršo v zadnjem desetletju, je povečala upadek.

Dolgoletni izkušeni planinski vodniki, ki že leta opazujejo nenavadni prirodni pojav, sodijo, da upadajo snežniki zato, ker je zadnja leta zapadel prvi sneg dosti pozneje kakor prejšnje čase. Na tem ne spremeni dejstvo, da je potem čez zimo zapadlo dovolj snega. Ravno v tistih letih, v katerih so bila visoka območja Dachsteina že jeseni zasnežena, se snežniki po pomladni odjugi skoraj niso spremenili. Pozneje zapadli sneg se lahko sicer nakopiči na debelo, vendar zaradi svoje kratkotrajnosti ne more primrzneti in zato prej po pomladnem kopnenju sneg nima tiste zimske podlage, ki v letih zgodnje snežitve varuje najspodnejšo, ledeno plast pred pomladnim soncem. Izkušnje so pokazale, da povzroča najmočnejše kopnenje snežniškega ledu tisti sneg, ki zapade po pomladni odjugi. Kajti v taki dobi kopni novi sneg z ledeno podlago vred, čim upre vanj sonce obilje svojih toplih pomladnih žarkov.

Alpski prebivalci motrijo upadanje snežnikov z zanimanjem, vendar sodijo, da to ni trajen pojav. Planinski vodniki so opazovali, da so v teku zadnjih desetletij snežniki marsikatero zimo spet narasli, zato sklepajo, da imajo snežniki pač svoje posebne postave, po katerih v raznih

razdobjih rastejo in upadajo. Zato so planinski vodniki prepričani, da bodo v bodočih desetletjih segali jeziki snežnikov spet globlje v dolino.

Nevarni čokoladni ženin

O hrošču gre zdaj večkrat beseda. Ne dá se tajiti, da nam je nekoliko nerodni ženin v čokoladnorjavem fraku v splošnem simpatičen. To ga pa seveda ne moti, da bi zlasti v tistih letih, ki so mu posebno naklonjeni, ne napravil ogromne škode po kmetijah, vrtovih in javnih nasadih. Šuna je njegova požreznost. Ze leta 1911. so na Saškem polovili na prostoru 1750 ha nič manj kakor 23 milijonov hroščev. Naslednje leto so na Nižjem Avstrijskem nabrali 3 milijone litrov hroščev in jih pokončili; neštete vagonne bi lahko vsako leto napolnili s pokončanimi hrošči.

Da napravijo hrošči pred svojim neprosto voljnim koncem silno škodo, mora vedeti pač vsak otrok. V kebrovem letu so drevesa pogostokrat kakor od toče nasekana, polja so prav tako poškodovana in vrtni si koma! opomorejo. Letos, ko je vse drevje v tako lepem cvetju, da enakega že leta ne pomnimo, in ko se sleherna družinica trudi, da obdela vsaj prgišče zemlje, je pač treba poskrbeti, da bo hroščeveto leto pomenilo tudi hroščev pogin. To temboj, ker nam čokoladnorjavi ženin nudi vsaj eno korist, na kar smo čitatelje tudi že opozorili: pokončani hrošči so imenitna in izdatna piča za kokoši; če pa hrošče zdrobimo in pomešamo z apnom, imamo izvrstno gnojivo. Zdaj je čas, da se vsaka družina in vsaka vas vzajemno loti pokončavanja hroščev.

Radio Ljubljana

PONEDELJEK, 18. MAJA 1942-XX

7.30: Poročila v slovensčini. 7.45: Laha glasba — v odmoru (8.:) napoved časa. 8.15: Poročila v italijansčini. 12.15: Violinski koncert Francke Rojčeve (pri klavirju Marta Bizjak-Vajljak). 12.40: Sekstet Jandoli. 13.: Napoved časa, poročila v italijansčini. 13.15: Poročila Vrhovnega Poveljstva Oboroženih Sil v slovensčini. 13.30: »Iz zvočnih filmov« — orkester Cetra vodi dirigent Barziza. 14.: Poročila v italijansčini. 14.15: Koncert Radijskega orkestra, vodi dirigent D. M. Šijanec, pisana glasba. 14.45: Poročila v slovensčini. 17.15: Koncert čelista Cende sedibauerja in pianista Marijana Lipovška. 19.: »Govorniki italijanske« — prof. dr. Stanko Leben. 19.30: Poročila v slovensčini. 19.45: Operetna glasba. 20.: Napoved časa, poročila v italijansčini. 20.20: Komentar dnevnih dogodkov v slovensčini. 20.30: Vojaške pesmi. 20.40: Koncert baritonista Vekoslava Janka (pri klavirju Marjan Lipovšek). 21.05: Koncert Tria Emone. 21.30: Predavanje v slovensčini. 21.40: »Cvet pesmic. 22.10: Koncert violonista Enrika Pierangelija. 22.45: Poročila v italijansčini.

Naznanjamo tužno vest, da nas je naš dobi oče in stari oče, gospod

SEVER IVAN

meščan ljubljanski in bivši oskrbnik hmeljarne

dne 16. maja za vedno zapustil. Pogreb blagopokojnega bo v ponedeljek ob 16. iz kapelice sv. Frančiška na Zalah na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, 17. maja 1942.

Globoko žalujoči:

Zena IVANA, hči FRANČKA in sin JANEZ z družino.

Arnaldo Fraccaroli:

Plavobradec 1942

Kazimir Battuga je bil lep mož, gotovo najlepši v vsej četrti, kjer je stanoval. Kadar so ga ženske videle, so si šepetale:

— O, nebesa, kako lep mož!
In so vzdihovale. Zakaj so vzdihovale, ne vem povedati, toda vzdihovale so. Moški so priznavali Kazimirjevo lepoto, a so takoj dodali: lep je, toda neumen. To je pa že znano masčevanje grdih mož. Kazimir Battuga pa je bil lep, zelo lep in ni bil neumen. Zakaj? Pač nerazumljiva igra narave.

Zelo lep, pameten, toda reven in brez službe je Kazimir hotel postati bogat. S 23 letom se ni našel svoje poti, ker je pač ni iskal. Toda zakaj naj bi jo iskal? Ni imel poklica, ni se mu ljubilo delati, zakaj bi torej moral misliti na poklicno delo? Lepi Kazimir ni hotel delati, pač pa je hotel obogateti. Pri vsem tem ni poznal poti, ki bi ga dovedla do bogastva, pač zaradi tega ne, ker je imel drugačne pojme o bogastvu in je po njegovem nimenju pošteno bogastvo odgovarjalo vsoti petih milijonov navzgor; kar je bilo manj, že ni bilo več bogastvo, temveč vzdržna skromnost.

Nekega dne, ko ni imel nočnega dela, je stopil v kino. Na sporedu je bil film »Strašni plavobradec«. Odkrito povedano ni bilo govora o zabavnem filmu. Kazimir je na platnu dve uri gledal, kako je strašen mož po vrsti pobil vseh svojih sedem žena. Vsako posebej, toda redno.

Kazimir je odhajal iz kina pri vsakem koraku zehajoč in je gojrdnal: »Čudno, čudno, čudno.«

bi... niti samemu sebi si ni drznil priznati lastne misli. Toda zadelo se mu je, da je misel, ki mu je nenadoma šnila v glavo, izvedljiva. In jo je pričel božati. In je s takim veseljem božal tisto idejo, da je slednjič začutil potrebo, božati tudi kakor žensko. In se je začel s prijazno, ljubeznivo gospodino, in jo je tudi poročil.

Ni bila bogata. Toda Kazimir je lahko razpolagal z ostanki stričeve zapuščine in je sklenil ženi preskrbeti doto tako, da jo je zavaroval za življenje za pol milijona.

»Veš, če se pripeti kaka nesreča, nikdar ne vemo...«

»Zlata si vreden, dragi!«
Cvetočega zdravja je bila ženica, toda čez mesec dni je zbolela na skrivnostno način, da je bil dobi Kazimir ves obupan. Še hujeje je prišlo in uboga ženica je umrla.

Obupan, da nikoli tega, je Kazimir pretakal grenke solze, potem je šel v zavarovalno družbo in dvignil zavarovalno polico svoje drage pokojnice. Pol milijona.

Dvignil je znesek tako obupno jokajoč, da ga je bilo hudo gledati.

Tako neutilajljivo je bil, da je po šestmesečnem vdovstvu, da bi dobil tolažbo za svojo silno bolečino, polskal novo ženo.

Iz spoštovanja do prve, ki je bila rjava, je poročil plavolaska. Lepa deklica je bila, rečna, rečna, toda silno lepa. Kazimir se je odločil, da tudi njej preskrbi doto z zavarovanjem za pol milijona.

kovano, toda naravno! Usoda!
Kazimir je obupno jokal in šel v zavarovalno družbo (bila je druga zavarovalnica, zamenjal jo je zaradi spoštovanja do prve umrle žene) in je dvignil življenjsko nagrado.

Koliko solz! In pol milijona. Ljudje so videli Kazimirja obupanega, kako prenaša svojo bolečino tedne in mesece. Toda kako je mogoče samsko živeti, če imaš mehko in socialno dušo kakor on? Tako se je Kazimir, točno po šestih mesecih v tretje poročil.

Rjavka prva, plavka druga in da ne bi žalil spomina ne prve ne druge žene, si je za tretjo izbral rdečelasko.

Tretja soproga je bila ljubka žena, ki je morala, če je hotela gledati, zmerom za mižati s svojimi skoraj belimi obrvmi: imela je občutljivo rdečkasto kožo, ki je bila po obrazu redko potresena s pegami in govorila je tiho kakor otrok.

Zvest svojim lepim zakonskim navadam jo je Kazimir zavaroval za pol milijona pri novi zavarovalni družbi (sda ne bi kdo neupravičeno sumil) in potem je pričel rdečelaso soprogo učiti avtomobilskega sporta.

Ni bila lahka reč za rdečelaso soprogo z belimi očmi, ki jih je morala skoraj zapreti, če je hotela kaj videti: rokaviti avtomobil! Z dobro voljo je vendarle zmagnala šoferski izpit. Toda, evo! Nekega dne sta šla na izlet in Kazimir je za trenutek izstopil iz avtomobila in prav v tistem trenutku se je vozilo zvrnilo v prepad. V njem je bila rdečelasa žena. Obležala je razmesarjena. Kakšna nesreča, ubogi Kazimir!

Direktor zavarovalne družbe je je videl skrušenega: skrušenega, ko je z zavarovalno polico v roki stopil v blagajno. Preiskava je ugotovila, da se je nesreča pripetila res samo po volji usode in zavarovalnica je bila izplačana.

Toda koliko solz, ubogi Kazimir! In pol milijona.

Sam v svoji sobi je Kazimir računal. Dosej milijon in pol. »Ni bila slaba misel!« si je rekel polglasno, kakor če bi zaupno govoril drugemu Kazimirju. Treba je torej nadaljevati odločneje. Toda previdno, da se ne zbuči sum. Ko pa je svet tako hudooben!

»Še nekaj soproga, še nekaj vdovstev in jaz bom gospod, imel bom pet milijonov, ki predstavljajo moj ideal, in tedaj si bom mogel izbrati ženo, ki jo bom sam hotel, namesto tvoj žena na kratek čas, ki mi služijo samo zato, da si zagotovim socialni položaj.«

Izpuhnil je polna usta dima, gledal, kako se modri oblaček dviga, se izgublja, in nadaljeval:

»Da ne bi bil prisiljen imeti preveč žena, mislim, da bi bilo dobro, če zvišam zavarovalno nagrado. V teh časih, ko draginja rase, se ji je treba nujno prilagoditi...«

In res: četrto ženo, ki jo je vzel po rednem in ganljivem zalovanju šestih mesecev (bila je spet rjavka leakor prva), je zavaroval za cel milijon. Ljubka ženica je bila pravo nasprotje sentimentalne rdečelasko: visoka in močna, kakor da bi izživala nevarnost. Toda nekega dne, ne ve se kako, je pri vstopanju v dvigalo padla v globino. Umirajoče je dvignil zapušteni mož in čez nekaj ur je izdihnila. Katero pero pesnika elegij bi moglo vredno opisati obup ubogega Kazimirja! Priredil je slovesen pogreb in ihteč dvignil milijon. Koliko vzdihov je pretreslo njegovo občutljivo in razžaljeno srce! Zadnji vzdih je spremenil misel: »Še ena soproga, še eno vdovstvo in pet milijonov je doseženik!« Življenje torej ni tako žalostno in tako težavno, kakor si ga nekateri predstavljajo!

Da ne bi zbudil pozornosti med ljudmi in

pri zavarovalnih družbah, se je Kazimir to pot preselil v drugo mesto in je po običajnih šestih mesecih neutilajzljive bolečine poročil rečno, grdo žensko. Nesrečno bitje! Imela je vse, kar je za neprikljubnost potrebno: bila je šepata, pegasta, vegasta, škilasta, malo udarjena, jecljajoča in je imela zlat značaj: trmo, robotost, neumnost, neilikanost. V resnici izbran primer.

Toda Kazimir jo je poročil, da ne bi kdo hvalil na kako špekulacijo. Mnogi

